

SILESIA

TRAM NEWS

ROZMOWA

**Jesteśmy na ścieżce
szybkiego rozwoju**

»» str. 5

ROZMAITOŚCI

**Jarmarków
nadszedł czas**

»» str. 8

ROZMAITOŚCI

**Co musisz wiedzieć
o tramwajach**

»» str. 9

Katarzynkowa podróż w czasie

»» str. 3-4

SWIĘTA KATARZYNO
POBŁOGOŚĆ I PRACY

Jedźmy razem

W naszym tramwajowym kalendarzu, oprócz świąt i niedziel, specjalnym kolorem wyróżniony jest dwudziesty piąty dzień listopada. To właśnie wtedy wspominamy świętą Katarzynę Aleksandryjską – patronkę tramwajarzy i kolejarzy, którą z dumą nosimy na sztandarze i prosimy o wstawiennictwo w codziennych sprawach zawodowych i osobistych. Wspomnienie św. Katarzyny to także doskonała okazja, by podziękować pracownikom spółki Tramwaje Śląskie S.A. za trud, rzetelność i zaangażowanie. Tegoroczna „Katarzynka” jest już za nami, a relację z uroczystości zamieszczamy na stronach 4 i 5. Należy podkreślić, że w naszej pracy najważniejsi są pasażerowie, którym staramy się zapewnić bezpieczną i komfortową komunikację tramwajową. To właśnie dlatego spółka Tramwaje Śląskie S.A. stawia na rozwój, który możliwy jest również dzięki dofinansowaniu z Unii Europejskiej. W ramach kolejnych projektów inwestycyjnych modernizujemy i rozbudowujemy infrastrukturę tramwajową w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, a także systematycznie unowocześniamy nasz tabor. Więcej informacji na temat prowadzonych i planowanych inwestycji znaleźć można w rozmowie z Marcinem Michalikiem, Członkiem Zarządu spółki Tramwaje Śląskie S.A., którą publikujemy na stronach 8 i 9. W listopadowym numerze sporo miejsca poświęcamy szeroko pojętemu bezpieczeństwu. Mamy nadzieję, że nasze publikacje będą ostrzeżeniem dla wszystkich użytkowników dróg - kierowców, pieszych oraz pasażerów. Życząc pouczającej i milej lektury, pozdrawiam katarzynkowo wszystkich Czytelników!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Z okazji Święta Tramwajarzy,
składamy wszystkim Pracownikom
wyrazy szacunku, uznania i podziękowania
za kolejny przepracowany rok.

Życzymy,
aby trud pracy przyniósł satysfakcję z wykonywanego zawodu,
a patronka wszystkich tramwajarzy
- Święta Katarzyna Aleksandryjska -
czuwała nad całą tramwajarską bracią oraz Pasażerami,
zapewniając poczucie bezpieczeństwa, komfortu życiowego
i pewności dnia jutrzejszego.

Zarząd Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Zmiany w organizacji ruchu w Sosnowcu

Przejazd pod wiaduktem na ul. Piłsudskiego w Sosnowcu (rejon Ronda Praw Kobiet) został ponownie zamknięty. PKP PLK rozpoczął kolejny etap prac, które wiązą się z utrudnieniami w ruchu drogowym. 15 listopada wprowadzone zostały zmiany w kursowaniu tramwajów i autobusów.

Wiadukt będzie zamknięty do 13 grudnia. Zmiany w organizacji komunikacji miejskiej dotyczą linii autobusowych: 91, 299, 723, 808, 813, 835 oraz linii metropolitalnych M4 i M17. W komunikacji tramwajowej zmieniły się trasy lub rozkłady jazdy linii: 15, 21, 28, 34, 36. Linia tramwajowa 26 została zawieszona. Uruchomiono linię tramwajową 45, a trasa autobusów zastępczych Z-45 została wydłużona do przystanku Sosnowiec Piłsudskiego/Sobieskiego. Ponownie kursuje linia autobusowej komuni-

kacji zastępczej Z-21 na trasie Milowice Hala Sportowa – Sosnowiec Urząd Miasta (przez Pogoń).

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania komunikacji publicznej dostępne są na stronie internetowej Transport GZM w zakładce Komunikaty. Pomocą podróżnym służą również konsultanci infolinii (800 16 30 30), która jest bezpłatna i czynna przez całą dobę.

Źródło: transportgzm.pl

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:
Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 107, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Katarzynkowa podróż w czasie

25 listopada to dzień św. Katarzyny Aleksandryjskiej, patronki tramwajarzy i kolejarzy. Z tej okazji pracownicy spółki Tramwaje Śląskie S.A. odebrali odznaczenia i wyróżnienia. Nie zabrakło też atrakcji dla pasażerów – w trasę po miastach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wyruszył tramwaj specjalny 105N1 546.

Tegoroczna „Katarzynka” była swoistą sentymentalną podróżą w czasie. Warto podkreślić, że popularna „Stopiątko” w tym roku obchodziła swoje 50-lecie, pierwszy wagon tego typu został wyprodukowany 3 stycznia 1975 roku w chorzowskim Konstalu. We wtorek 25 listopada historyczny pojazd kursował pomiędzy placem Sikorskiego w Bytomiu a wejściem głównym do Parku Śląskiego, przez Świętochłowice, Chorzów i Katowice. Tramwaj wyruszył w trasę z zajezdni w Chorzowie Batorym o 11:15 i zakończył kurs w tym samym miejscu o 18:49. W akcję włączył się także Transport GZM, dzięki czemu przejazd katarzynkowym tramwajem był dla wszystkich pasażerów bezpłatny.

Pracownicy spółki Tramwaje Śląskie S.A. wraz ze swymi rodzinami i zaproszonymi gośćmi spotkali się przy figurze św. Katarzyny na terenie zajezdni w Chorzowie Batorym. Punktualnie o 14:18 z zajezdni wyjechał historyczny tramwaj, a pochód pocztów sztandarowych udał się na uroczystą

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

mszę świętą w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa. W przemarszu tradycyjnie uczestniczyła także Orkiestra Dęta przy Tramwajach Śląskich.

Relację z uroczystości wręczenia odnaczeń i wyróżnień zasłużonym pracownikom zamieszczamy na str. 4.

Gratulacje i podziękowania dla pracowników

Finałowym akcentem katarzynkowego świętowania była uroczystość wręczenia odznaczeń zasłużonym, długoletnim pracownikom Spółki, którzy na co dzień wykonują swe niełatwe obowiązki – za pulpitem sterowniczym tramwaju, za stołem dyspozytorskim, przy usuwaniu awarii, przygotowaniu i utrzymaniu w sprawności wagonów czy realizowaniu zadań administracyjnych.

Na spotkanie przybyli m.in.: Marek Wójcik – Wojewoda Śląski, Bogumił Sobuła – Pierwszy Zastępca Prezydenta Katowic, Piotr Uszok – Przewodniczący Rady Nadzorczej spółki Tramwaje Śląskie S.A., Maciej Biskupski – Wiceprzewodniczący Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii i Sekretarz Rady Nadzorczej spółki Tramwaj Śląskie S.A. Zarząd Spółki Tramwaje Śląskie S.A. reprezentowali: Bolesław Knapik – Prezes Zarządu oraz Marcin Michalik i Henryk Kolender – Członkowie Zarządu. - Naszą największą wartością są pracownicy, którzy swą codzienną pracą realizują cele stawiane przed Spółką. Dzięki ich wysiłkowi podróże z Tramwajami Śląskimi S.A. są bezpieczne i za to im serdecznie dziękuję – podkreślił prezes Knapik.

Złote medale za długoletnią służbę – nadane przez Prezydenta RP – otrzymali: Danuta Jędryka, Ryszard Banaś.

Złotymi Odznakami „Zasłużony pracownik komunikacji tramwajowej” odznaczeni zostali:

Beata Barańska, Piotr Błachaniec, Adam Chełczyński, Stefan Dolibóg, Andrzej Hanus, Sylwia Katarzyńska, Jolanta Kocik, Adam Książkiewicz, Robert Kucharczyk, Stella Mazur, Andrzej Przybyszewski.

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

Srebrnymi Odznakami „Zasłużony pracownik komunikacji tramwajowej” odznaczeni zostali:

Sebastian Białas, Jerzy Ćwieneczek, Mirosław Kołacki, Maciej Kunkel, Konrad Rostek, Grażyna Smuga, Izabela Sobisz-Klupś.

Jesteśmy na ścieżce szybkiego rozwoju

Rozmowa z Marcinem Michalikiem, Członkiem Zarządu spółki Tramwaje Śląskie S.A.

- O rozwoju dużych miast i metropolii decyduje wiele czynników. Jednym z najważniejszych jest dobrze rozwinięty, nowoczesny transport publiczny. Jak z tej perspektywy ocenia Pan rozwój Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii?

- Uważam, że od kilkunastu lat kroczymy w tej dziedzinie ścieżką szybkiego rozwoju. Nasz transport publiczny jest na coraz wyższym poziomie, systematycznie poprawia się komfort i bezpieczeństwo podróżowania w miastach GZM, a także między tymi miastami. Oczywiście, dotyczy to także komunikacji tramwajowej. Obecnie nasza metropolitalna sieć tramwajowa jest najdłuższą siecią w Polsce, liczy aż 314 kilometrów! To dwa razy więcej niż sieci tramwajowe w Szczecinie, Poznaniu czy Gdańsku. Łącznie nasze wszystkie tramwaje pokonują w ciągu roku 12,6 mln kilometrów. Rzecz jasna to tylko przykładowe liczby, ale wiele mówiące o potencjale całej Metropolii. Najważniejsze jest jednak to, że konsekwentnie rozbudowujemy i modernizujemy naszą infrastrukturę, unowocześniamy tabor tramwajowy.

- Na inwestycje tramwajowe w GZM przeznaczono w ostatnich latach ogromne środki. Bez tego o rozwoju nie mogłoby być mowy.

- Tak, to prawda. W ramach dwóch perspektyw finansowych Unii Europejskiej spółka Tramwaje Śląskie S.A. zrealizowała zadania o wartości około 2,5 mld złotych! A w obecnej perspektywie Spółka pozyskała na inwestycje kolejne 1,3 mld złotych.

W ostatnich kilkunastu latach zrealizowaliśmy kilkadziesiąt zadań infrastrukturalnych. Były wśród nich tak ważne inwestycje jak budowa nowej linii tramwajowej w dzielnicy Zagórze, od pętli tramwajowej do ronda Jana Pawła II w Sosnowcu, czy kompleksowa przebudowa układu komunikacyjnego w Dąbrowie Górniczej na odcinku od ul. Kasprzaka do granicy Dąbrowy Górniczej z Będzinem, wzdłuż al. Piłsudskiego, ul. Królowej Jadwigi i ul. Sobieskiego. W ostatniej perspektywie finansowania spółka Tramwaje Śląskie S.A. dokonała zakupu 40 nowoczesnych, niskopodłogowych wagonów o długości od 25 do 32 metrów oraz 16 wagonów o długości około 15 metrów, w tym 3 wagony dwukierunkowe. Teraz czas na inwestycje w ramach nowej perspektywy.

- 6 października 2025 roku zawarte zostały umowy dotyczące dofinansowania z Programu FEnIKS do Projektu „Modernizacja i rozwój infrastruktury tramwajowej w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii” (wartość szacowana całego projektu wynosi 1,3 mld zł, a dofinansowanie ponad 735 mln zł) oraz do projektu budowy węzła przesiadkowego „Kostuchna” w Katowicach (wartość szacowana projektu wynosi 87,8 mln zł, a dofinansowanie 51,9 mln zł). Jakie nadzieje wiąże spółka Tramwaje Śląskie S.A. z tymi planami inwestycyjnymi?

- Nie ulega wątpliwości, że podpisane umowy mają przełomowe znaczenie

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

dla transportu tramwajowego w naszej Metropolii. Jest to także wyzwanie dla spółki Tramwaje Śląskie S.A. Trzeba też podkreślić, że w ramach realizowanego przez nas Projektu nie tylko modernizowana będzie sieć już istniejąca, ale również będziemy budować kolejne, nowe odcinki torowisk – w Katowicach i Sosnowcu. Ponadto, dzięki środkom z programu FEnIKS, Spółka pozyska 30 nowych, niskopodłogowych wagonów, które będą służyć dalszej poprawie bezpieczeństwa i komfortu podróżowania. Do realizacji zaplanowanych zadań przystąpiliśmy, jak zwykle, z impetem i determinacją. Jesteśmy po rozstrzygnięciu pierwszych przetargów, a jednocześnie trwa przygotowanie kolejnych postępowań.

- Najbliższe kilka lat to czas realizacji inwestycji w ramach programu FEnIKS. Czy są już w planach kolejne działania rozwojowe?

- Oczywiście, Zarząd spółki Tramwaje Śląskie S.A. myśli nie tylko o bliższej, ale i o dalszej przyszłości komunikacji tramwajowej w Metropolii. Jesteśmy pełni optymizmu i mamy konkretne plany strategiczne, które będzie można wdrażać w życie za 4 lata. Przykładem przyszłościowych koncepcji jest budowa nowych linii tramwajowych w Siemianowicach Śląskich i Bytomiu. Wstępne rozmowy na ten temat toczą się już teraz.

Rozmawiał: Waldemar Kosior

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedzimy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Piekarska dzielnica z bogatą historią

Szarlej, dzisiejsza dzielnica Piekar Śląskich, to dawna osada górnicza, znana już w XIV wieku. Badania archeologiczne potwierdzają jednak znacznie wcześniejsze początki tej osady, bowiem odkryto tu ślady osadnictwa z czasów rzymskich.

Na jej terenie działały kopalnie rud żelaza i metali nieżelaznych („Wilhelmina”, „Otto”, „Scharley” oraz „Nowa Helena”). Pierwsza pisana wzmianka o Szarleju pochodzi z 1534 roku a nazwa osady ma pochodzić od górniczego demona, szarego ludzika, ducha ziemnego, zwanego potocznie „Szalejem” lub „Szarlejem”. Szarlej ma również swój herb, na którym widnieje wizerunek gwarka – górnika w galowym górniczym mundurze, który w prawej ręce trzyma lampę karbidkę, a w lewej kilof. W XVII wieku właścicielem Szarleja była rodzina Henckel von Donnersmarck, a w początkach XVIII wieku górnicza spółka „Giesche”.

1 stycznia 1896 roku przemysłowy Szarlej oddzielił się od Wielkich Piekar i samodzielnie funkcjonował do 1 kwietnia 1934 roku, kiedy to na nowo połączony został z Wielkimi Piekarami – wówczas już należącymi do Polski. 3 września 1935 roku cała ówczesna gmina, łącznie z Szarlejem, otrzymała nazwę Piekary Śląskie.

Na terenie dzielnicy Szarlej zlokalizowane zostały najważniejsze obiekty administracji publicznej, dlatego nasz spacer rozpoczniemy przy ul. Bytomskiej 84, gdzie znajduje się gmach Urzędu

Miasta. Jest to budynek pochodzący z przełomu XIX i XX wieku, w którym pierwotnie działała Szkoła Ludowa. Po drugiej stronie ulicy, naprzeciw ratusza, usytuowany jest budynek dawnej re-

Pomnik bohaterów poległych w walce o narodowe i społeczne wyzwolenie, Park Wolności

stauracji Karola Mutza oraz kina „Sokół”. Obecnie swoje siedziby mają tutaj Miejski Dom Kultury oraz Radio „Piekary”. Na placu przed budynkiem znajduje się pomnik jednego z najwybitniejszych piekarzan - Wawrzyńca Hajdy (1844-1923), działacza ludowego i narodowościowego, poety, górnika, zwanego Śląskim Wernyhorą. Pomnik autorstwa Jacka Kicińskiego odsłonięto w 2012 roku.

Idąc w kierunku centrum miasta, po prawej stronie ulicy Bytomskiej, mijamy budynki Poczty i Urzędu Skarbowego. U zbiegu ulic Bytomskiej, gen. Jerzego Ziętki i Kalwaryjskiej usytuowany jest Park Wolności, a w jego centrum „Pomnik bohaterów poległych w walce o narodowe i społeczne wyzwolenie”. Jego odsłonięcie miało miejsce 28 sierpnia 1960 roku. Pierwotnie poświęcony był powstańcom śląskim i pamięci poległych w walce o narodowe i społeczne wyzwolenie Ojczyzny i stał w Tworogu. Na prostokątnym postumencie umieszczono wykonaną z heskiego diabazu konchę (muszlę), na której umieszczono symbole, m.in. Krzyż Virtuti Militari.

Przechodząc przez park, kierujemy się do ulicy Mikołaja Reja, a następnie do ulicy Gimnazjalnej. W tym miejscu warto zatrzymać się przy

Budynek Urzędu Miasta Piekarach Śląskich w Szarleju

budynku dawnego Gimnazjum, a obecnie Akademickiego Zespołu Szkół, w skład którego wchodzi m.in. I Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego. Obiekt został wybudowany w latach 1930-1933, w stylu modernistycznym i funkcjonalistycznym, według projektu Karola Schayera. Architektura budynku nawiązuje do wykreowanego przez niemieckich architektów stylu „Bauhaus”, z prostymi formami i geometryczną estetyką. Jego charakterystycznym elementem jest klatka schodowa umieszczona w zaokrąglonym i przeszklonym ryzalicie. Główny gmach szkoły, o konstrukcji żelbetonowej, to długi, czteropiętrowy prostopadłościan, połączony z klatką schodową i budynkiem bocznym, w którym usytuowano m.in. dużą aulę. Na tej części budynku zamontowano również szkolny zegar. Podczas spaceru można również zajrzeć na ulicę Kalwaryjską oraz na pobliski cmentarz. Tuż za bramą umiejscowiony jest krzyż pochodzący z 1893 roku, a nieco dalej kaplicę cmentarną.

Kolejnym przystankiem w naszej wędrówce po Szarleju jest kościół pw. Trójcy Świętej przy ulicy Franciszka Żwirki. Ta charakterystyczna świątynia wzniesiona została w stylu modernistycznym w latach 1929-1933, według projektu krakowskiego architekta Zygmunta Gawlika. Kościół zbudowano na planie prostokąta, nawa ozdobiona jest trójkątnymi ryzalitami i prezbiterium. Od strony południowej usytuowana jest masywna ściana z apsydowym wejściem głównym

I Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego

do kościoła. Korpus świątyni ma dwie kondygnacje, a elewacje są tynkowane. Górna część nawy doświetlona jest ciągiem dużych, prostokątnych, wielopodziałowych oszklonych okien. W kościele zobaczyć możemy ufundowany w 1955 roku ołtarz Matki Boskiej Fatimskiej oraz witraże z 1958 roku, wykonane przez prof. Adama Bunscha. Obok kościoła wzniesiona została plebania w stylu modernistycznym.

Kolejne kroki kierujemy w stronę ulicy Stefana Wyszyńskiego, gdzie zachowały się przykłady dawnej architektury mieszkalnej. Następnie docieramy do skrzyżowania z ulicą Bytomską oraz do budynku dawnego Szpitala Spółki Brackiej, wzniesionego w latach 1916-1924. Obecnie funkcjonuje tutaj Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. Janusza Daaba. Zespół tworzą obecnie: pawilon główny, pawilon dziecięcy, budynek administracyjny, pralnia, kuchnia, prosektorium z kaplicą pogrzebową oraz portiernia. Szpital specjalizuje się w leczeniu schorzeń z zakresu ortopedii i traumatologii narządów ruchu. Największe wrażenie robi na obserwatorów pawilon główny, wybudowany w stylu modernizmu z elementami klasycyzmu i neogotyku. Główny korpus budynku nakryty został czterospadowym dachem z dachówką ceramiczną. Zwieńczony został wieżyczką nakrytą metalowym hełmem. Natomiast skrzydła budynku pokrywa mansardowy dach. Elewacja frontowa głównego budynku udekorowana została trzema ryzalitami - dwoma

Miejski Dom Kultury, na pierwszym planie rzeźba Wawrzyńca Hajdy

skrajnymi i jednym środkowym. Ryzalit na osi jest półokrągły i zwieńczony ceglana balustradą z trójkątnym szczytem, zaś ryzalidy boczne zwieńczone zostały naczółkami zamkniętymi łukiem odcinkowym. Pozostała zabudowa skupiona jest wokół wewnętrznego dziedzińca. Przewodnim motywem architektonicznym, łączącym poszczególne elementy kompleksu, jest dwubarwna cegła klinkierowa.

Warto dodać, że przy ulicy Szpitalnej 11 znajduje się Szpital Miejski im. św. Łukasza, który powstał w 1897 roku. W jego obrębie usytuowany jest najstarszy budynek szpitalny pochodzący z końca XIX wieku.

Na zakończenie spaceru można jeszcze zatrzymać się przy kapliczce „Maria Hilf” („Mario Wspomóż”), która położona jest w oddaleniu od zabudowań, na polach między Szarlejem a Bytomiem. Kaplica – początkowo drewniana – istniała w tym miejscu od XIX wieku, choć według jednej z legend już w XVII wieku powstać miał obiekt, upamiętniający przemarsz wojsk króla Jana III Sobieskiego, zmierzającego na odsiecz Wiednia. We współczesnej formie budowla powstała w 1905 roku. Pierwotnie we wnętrzu znajdował się obraz Wspomożenia Najświętszej Maryi Panny. Kapliczka, która jest obecnie własnością miasta, w latach 2020-2021 została gruntownie odrestaurowana.

Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny

Zabytkowy krzyż cmentarny

Kościół pw. Trójcy Świętej

Wnętrze kościoła pw. Trójcy Świętej

Jarmarków nadszedł czas

Fot. katowice.eu

W wielu miastach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wyczuwalna jest atmosfera zbliżających się świąt. Bardzo wcześnie, bo już 21 listopada, wystartował jarmark bożonarodzeniowy na katowickim Rynku. Tradycyjne przysmaki i liczne atrakcje dostępne będą aż do 6 stycznia przyszłego roku.

Na płycie katowickiego Rynku ustawiono ponad 100 drewnianych domków, oferujących rękodzieło i artystyczne wyroby. Wśród nich nie brakuje biżuterii czy świątecznych dekoracji, takich jak bombki wykonane techniką decoupage. Na kiermaszu będzie można też znaleźć oryginalne prezenty i pamiątki świąteczne.

Tegoroczny jarmark w Katowicach to nie tylko okazja do przedświątecznych zakupów, ale także szansa na wspólne spędzenie czasu w wyjątkowej, świątecznej atmosferze. Wśród dobrze znanych i lubianych atrakcji znajdują się: 33-metrowy Mega Młyn, oferujący widok na zimowe Katowice, wiktoriańska karuzela z motywami śląskimi, 12-metrowy Śląski Młyn oraz

kolejka elektryczna. Nie zabraknie także uroczych szklanych domków, które stanowią nieodłączny element świątecznej atmosfery.

Podobnie jak w latach ubiegłych, razem z jarmarkiem uruchomiona została miejska ślizgawka o powierzchni około 400 m². Lodowisko na Rynku jest czynne codziennie od 9:00 do 21:00 (z przerwą techniczną od 15:00 do 16:00), natomiast wypożyczalnia łyżew działa od poniedziałku do czwartku od 12:00 do 20:00, w piątki od godziny 10:00 do 21:00, natomiast w soboty i niedziele od godziny 10:00 do 21:00. Wpływ na dni i godziny działania lodowiska mają również warunki atmosferyczne.

Co weekend jarmarkowi w Katowicach towarzyszy muzyka na żywo – są tańce i śpiew, a oferta gastronomiczna przyciąga licznych miłośników świątecznych smaków.

Źródło: katowice.eu

Fot. katowice.eu

Godziny otwarcia Jarmarku Bożonarodzeniowego na Rynku w Katowicach

Jarmark jest czynny od poniedziałku do czwartku – od 10:00 do 20:00; w piątek, sobotę i niedzielę – od 10:00 do 21:00 (do 23.12.2025 r.) Strefa gastronomiczna jest czynna od 10:00 do 22:00, wybrane punkty handlowe do 24:00

Jarmark na Nikiszu

Trzy dni – od 5 do 7 grudnia – potrwa cieszący się ogromną popularnością jarmark świąteczny w Katowicach-Nikiszowcu. W tym roku zmieniają się godziny otwarcia: piątek (5.12) – od 12:00 do 20:00, sobota (6.12) – od 11:00 do 21:00, niedziela (7.12) – od 11:00 do 19:00.

Co musisz wiedzieć o tramwajach

Zasady ruchu drogowego

Tramwaj na skrzyżowaniu niejednokrotnie spędza sen z powiek kierowcom. Szczególnie tym niedoświadczonym lub dopiero uczącym się zasad panujących na drogach. Zadajemy sobie wtedy pytania: kto ma pierwszeństwo, samochód czy tramwaj? Kiedy tramwaj jest włączającym się do ruchu? Jak wyprzedzić tramwaj? Jak zachować się w obrębie przystanku, szczególnie gdy wjeżdża na niego tramwaj? Na te oraz wiele innych pytań będziemy odpowiadać na naszych łamach.

Na początek definicja: tramwaj to pojazd przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy, zasilany energią elektryczną, poruszający się po szynach na drogach publicznych. Może poruszać się zarówno w ruchu mieszanym, po szynach wbudowanych w jezdnię, jak i po wydzielonych torowiskach, również z odcinkami całkowicie bezkolizyjnymi lub podziemnymi.

Aby móc kierować tramwajem, potrzebne są specjalne uprawnienia. Przyszły motorniczy tramwaju musi mieć ukończone 21 lat. Kurs można rozpocząć 3 miesiące przed osiągnięciem tego wieku. Po ukończeniu szkolenia, na które składa się część praktyczna i teoretyczna, podchodzi do egzaminu państwowego. Jego zdanie umożliwia mu prowadzenie pojazdu szynowego. Motorniczy musi stosować się do przepisów Prawa o ruchu drogowym, wewnętrznych przepisów Spółki, jeździć po wyznaczonych trasach i zgodnie z poleceniami przełożonych. Oznacza to, że ma on na drodze określone obowiązki, jak również pewne przywileje.

Jaki znak ostrzeże nas o tym, że zbliżamy się do przejazdu tramwajowego ?

Znak drogowy ostrzegawczy A-21 - ostrzega o przejeździe przez tory tramwajowe. Uczestnik ruchu, widząc go, powinien zachować ostrożność i zwiększoną uwagę. Jest wykorzystywany w miejscach, w których kierujący pojazdem może nie zorientować się o występowaniu torów. Razem z tym znakiem mogą występować tabliczki informacyjne T-7, które przedstawiają układ drogi i torów oraz T-8 wskazująca miejsce, w którym ruch pojazdów został skierowany na torowisko.

Tabliczka T-7 – ustawiana jest wtedy, kiedy przejazd przez torowisko może być niebezpieczny. Dotyczy to np. sytuacji, kiedy szyny przecinają drogę pod kątem ostrym.

Tabliczka T-8 – informuje o tym, że ruch pojazdów zostanie niebawem skierowany na tory tramwajowe.

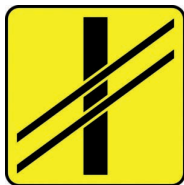
Pamiętajmy, znak A-21 nie reguluje pierwszeństwa, a jedynie ostrzega o przejeździe tramwajowym. O regulacji, kto w danym miejscu ma pierwszeństwo, decydują przepisy ruchu drogowego i hierarchia znaków oraz sygnałów drogowych, która jest następująca:

- kierujący ruchem,
- sygnalizacja świetlna,
- znaki drogowe,
- przepisy ruchu drogowego.

Nie bez powodu, zbliżając się do przejazdu tramwajowego, musimy zachować szczególną ostrożność. Tramwaj nie zatrzyma się w miejscu. Waga tramwaju zależy od jego modelu i waha się od około 17 ton do ponad 50 ton.

Znak ostrzegawczy A-21

Tabliczka T-7

Tabliczka T-8

Fot. Tramwaje Śląskie S.A.

Pojazd szynowy ma dłuższą drogę hamowania niż samochód osobowy i nie zmienia toru jazdy, aby uniknąć kolizji.

Czy tramwaj ma zawsze pierwszeństwo ?

Nieraz spotykamy się z błędnym stwierdzeniem, że tramwaj ma zawsze pierwszeństwo. Każdy odpowiedzialny kierowca powinien znać zasady poruszania się po drogach i wiedzieć, kiedy ma pierwszeństwo przed tramwajem, a kiedy nie. Pierwszeństwo zależy od wielu czynników. Musimy wiedzieć, jak się zachować, gdy jesteśmy w sytuacji równorzędnej z tramwajem, a jak gdy obowiązują nas znaki ustalające pierwszeństwo lub sygnalizacja świetlna.

W kolejnym numerze napiszemy o zasadach pierwszeństwa na skrzyżowaniach, rodzajach skrzyżowań, kiedy i gdzie tramwaj ma pierwszeństwo, a kiedy go nie ma.

Instruktor: Barbara Kriegel
Ośrodek Szkolenia Motorniczych

007. Z licencją na tor

Wiemy, że to zabieg znany i bardzo denerwujący. Ileż to razy, przeglądając Internet, zauważamy elektryzujący nas tytuł, a później wraz z każdą przeczytaną linijką okazuje się, że to tylko zmyłka, by zmusić nas do kliknięcia dalej. Mając nadzieję na wybaczenie, liczymy, że tekst ten zostanie przeczytany do końca, bo traktuje o bardzo ważnym, szczególnie w dzisiejszych czasach, temacie.

5 listopada 2025 roku na terenie Zakładu Usługowo Remontowego w Chorzowie odbyło się obowiązkowe szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Przeprowadzono ćwiczenia praktyczne sprawdzające organizację i warunki ewakuacji na terenie zakładu (na podstawie §14 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów). W próbnym alarmie, jako obserwator, wzięła udział Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Komendy Miejskiej PSP w Chorzowie. - Funkcjonariusze PSP czuwali nad prawidłowym przebiegiem ewakuacji po ogłoszonym alarmie - mówi mł. kpt. Michał Adamek, oficer prasowy Komendanta Miejskiego PSP w Chorzowie. Sprawdzono podległe próbnemu alarmowi obiekty pod kątem prawidłowego pozostawienia ich przez osoby użytkujące. Następnie poprzez zadymiony (dym teatralny) namiot pneumatyczny symulowano sytuację pożarową. Ewakuacja z budynków i symulacja warunków pożarowych stanowiły tylko część szkolenia. - Po ewakuacji pracowników z trzech budynków w miejsce zbiórki - zgodnie z instrukcją pożarową opracowaną dla spółki Tramwaje Śląskie S.A. - przeprowadzone zostało ćwiczenie z posługiwania się podstawowymi środkami gaśniczymi, jakimi są gaśnice proszkowe. Każdy miał możliwość użycia takiej gaśnicy i zgaszenia mini pożaru wywołanego w specjalnym zbiorniku, oczywiście pod nadzorem chorzowskich strażaków - wyjaśnia Andrzej Sygulski, specjalista koordynator ds. bezpieczeństwa w spółce Tramwaje Śląskie S.A.

Podsumowaniem szkolenia była wizyta na strzelnicy Ligi Obrony Kraju w Rudzie Śląskiej. - Ćwiczyliśmy strzelanie z broni długiej oraz krótkiej. Strzelania odbywały się dwóch grupach po 30 osób. Pierwsze odbyło się 5 listopada, drugie dwa dni później. Uczestniczyły w nim osoby, które w większości strzelały po raz pierwszy. Zależało nam na tym, by zapoznały się one z zasadami obsługi broni, posługiwania się nią, rozkładania jej i składania, przyjmowania pozycji strzeleckiej. Oczywiście, później każda przeszkolona osoba miała możliwość oddania 10 strzałów do tarczy, zarówno z pistoletu, jak i karabinka - dodaje Andrzej Sygulski. Z kronikarskiego obowiązku dodajmy, że na strzelnicy poszło nam bardzo

dobrze. Wspomniany w tytule 007 miałby w paru naszych kolegach dużą konkurencję.

war

Wyniki

5.11.2025 r.

Karabin

1. Bolestaw Knapik	96/100
2. Mariusz Bryła	92 (4x10)
3. Jacek Kaminiorz	92 (3x10)

Pistolet

1. Adam Lubas	85
2. Andrzej Sygulski	82
3. Jarosław Bączyk	68

Dwubój

1. Adam Lubas	172
2. Andrzej Sygulski	169
3. Przemysław Wilczyński	157

7.11.2025 r.

Karabin (strzelanie z kolimatorem)

1. Mirosław Lukosek	96
2. Jacek Kostek	93 (5x10)
3. Witold Michnol	93 (5x10)

Pistolet

1. Witold Michnol	91
2. Przemysław Bagiński	89
3. Marcin Wojciechowski	85 (3x10)
4. Mirosław Malik	85 (3x10)

Dwubój

1. Witold Michnol	184
2. Przemysław Bagiński	181
3. Marcin Wojciechowski	174

Jak „tramwaje” stadion budowały

Liczba miesiąca: 1000

Stali bywalcy tej rubryki mogą czuć się zawiedzeni. Gdzież to? Tylko tyśiąc? Przecież myśmy tutaj żonglowali setkami milionów, a teraz taka marność. Wiadomo jednak wszem i wobec, że punkt widzenia zależy od... czasu, miejsca i przestrzeni. W tym wypadku ważny jest pierwszy z wymienionych czynników - czas. Proponujemy Państwu powrót do przeszłości, dokładnie do roku 1935.

Ceremonia otwarcia stadionu w Wielkich Hajdukach

Fot. archiwum Ruch Chorzów

Dla śląskich tramwajów nie był to najlepszy okres. W porównaniu z latami poprzednimi o prawie 30% spadła nam wówczas liczba przewiezionych pasażerów. Zaważyła na tym konkurencja ze strony autobusów. Sytuacja powróciła do normy dwa lata później, kiedy to pasażerowie nie chcieli już dłużej jeździć zatłoczonymi autobusami i ponownie zaczęli częściej korzystać z transportu tramwajowego.

Wspomniany rok 1935 był bardzo istotny dla rosnącego w siłę obecnego Ruchu Chorzów. Klub z Wielkich Hajduk po raz trzeci został mistrzem Polski, po raz pierwszy na nowym stadionie przy ulicy Królewskohuckiej (dzisiaj - Cichej). Obiekt, mogący pomieścić 40 tysięcy kibiców, w tamtych czasach był uznawany za najnowocześniejszy w Polsce i jeden z najnowocześniejszych w Europie. Pracę rozpoczęto 1 lipca 1934 roku.

Pierwszy mecz rozegrano 29 września 1935 roku. Jak łatwo policzyć, od wbicia pierwszej łopaty do pierwszego gwizdka minęło zaledwie 15 miesięcy. Tempo, jak na dzisiejsze czasy, zawrotne. Na murawę wybiegły „jedenastki” Ruchu i Warty Poznań. Mecz zakończył się wynikiem 1-1. Bramkę dla Niebieskich strzelił Edmund Malcherek, a dla gości Fryderyk Scherfke.

Ile kosztował nowy obiekt Ruchu? Historyczne źródła podają, że było to 180 000 złotych. Na stadion złożyły się Gmina Hajduki, która przeznaczyła na ten cel 61 000 złotych, Fundusz Pracy - 52 000 złotych, Ruch 50 000 złotych, Browar w Tychach 15 000 złotych i... Dyrekcja Tramwajów Śląskich - 1000 złotych. 500 worków cementu było wkładem fabryki cementu w Grodzcu.

Za 180 000 złotych można było kupić w 1935 roku np.: 47 Fiatów 500 (tani, ale popularny

samochód w tamtych czasach), 100 000 kilogramów słoniny, 360 000 razy można było pójść na film do kina, a skorzystać z jednorazowej komunikacji tramwajowej jeszcze... dwa razy więcej. Miłośnicy awiacji mogli za 180 000 złotych 150 razy polecieć z Warszawy do Paryża i z powrotem (wraz z osobą towarzyszącą). Przeciętna pensja robotnika w przedwojennej Polsce wynosiła 74 złote.

28 czerwca 2025 roku historia zatoczyła koło. Na stadionie przy ulicy Cichej 6 po raz kolejny zaprezentowały się „jedenastki” Ruchu Chorzów i Warty Poznań, by zagrać ostatni mecz na tym obiekcie. Tym razem bramki nie padły. Obiekt poszedł do rozbiórki. Projekt budowy nowego stadionu dla Ruchu Chorzów przewidziany jest na lata 2025-2040.

war

Pracuj z nami!

Spółka Tramwaje Śląskie S.A., ceniony i pewny pracodawca, poszukuje pracowników wielu specjalności.

SPRAWDŹ - może szukamy właśnie Ciebie!

Obecnie trwa rekrutacja na stanowiska pracy:

- malarz-lakiernik (Chorzów)
- elektromonter urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej (Bytom, Będzin, Chorzów, Gliwice, Katowice)
- elektronik (Bytom, Chorzów, Gliwice)
- ślusarz taboru szynowego (Chorzów, Katowice, Będzin)
- frezer (ZTS Będzin)
- ślusarz (ZTS Będzin)
- ślusarz/torowy (ZTS)
- monter sieci elektrotrakcyjnych (ZTS)
- spawacz (ZTS)
- kierowca (ZTS)
- instruktor nauki jazdy
- nabór na kurs motorniczego tramwaju (stała rekrutacja)

Szczegóły znaleźć można na stronie www.tram-silesia.pl w zakładce OGŁOSZENIA I OFERTY PRACY.

Krzyżówka

Pierwiastek o symbolu Sm	▼	Dawna budowla obronna	▼	Na czele sekty	▼	Mały, kwaczący samiec	▼	Stolica Azerbejdżanu	▼	Ma śniadą cerę	▼	Siekierka w kuchni	▼
Mała czarna	▶	Ułomność	▼	Naczynie z Tuły	▼		▼	Kilka parafii	▶		▼	Stały cennik	▼
Imię Arciuch, aktorki	▶		▼		▼		▼	Imię Szaflarskiej	▶		▼		▼
▶			▼		▼	Bywa na okaziciela	▶		▼	Bór	▶		▼
Dawny alarm	▶		▼		▼	Pomieszczenie kinowe	▶	Trucizna do strzał	▶		▼	Rygor	▼
▶			▼	Postać	▶		▼		▼	Pisze o moralności	▶		▼
Nic, nul	▶	Np. bulion	▶		▼		▼	Obszar niskiego ciśnienia	▶		▼	Zespół Kazika Staszewskiego	▼
▶			▼	Droga wśród drzew	▶		▼		▼	Syn Dedala	▶		▼
Talia, kibić	▶	Meżczyzna o ciemnych włosach	▶	Rzeczny skorupiak	▶		▼	Chińska platforma handlowa	▶		▼	Daszek nad kuchnią	▼
▶			▼	Fenkuł	▶		▼		▼		▼		▼
			▼		▼		▼		▼	Przeznaczenie, fatum	▶		▼
Insekt	▶	Cienka, sucha kielbaska	▶	Zzera żelazo	▶		▼		▼	Bazia	▶	Niepokój	▼
Mieszka w dorzeczu Narwi	▶		▼		▼		▼		▼		▼		▼
Bywa obwoźny	▶		▼		▼		▼		▼		▼		▼
▶			▼		▼	Odmiana jabłek	▶	Amylaza lub pepsyna	▶	Skóra na rękawiczki	▶		▼
Chłop bez gospodarstwa	▶		▼		▼		▼		▼	Pani z raju	▶		▼
▶			▼		▼		▼		▼	Długa, nudna mowa	▶		▼
			▼	Sucha gałązka	▶	Zakręt ścieżki	▶	Dłużnik wekslowy	▶		▼	Skafander Eskimosa	▼
Każdego dnia inna	▶		▼		▼		▼	Pieprzozad	▶		▼		▼
Kraj z Wołgą	▶		▼		▼		▼		▼		▼		▼
			▼		▼		▼		▼		▼		▼
			▼		▼	Ryba z rzek Azji	▶		▼		▼		▼
Dawniej zwany korabem	▶		▼		▼		▼	Mafia z Neapolu	▶		▼		▼
▶			▼		▼		▼		▼		▼		▼
			▼		▼	Deszcz lub śnieg	▶		▼	Waluta Chin	▶		▼
"Mówi" na migi	▶		▼		▼		▼		▼		▼		▼
Pan z Małopolski	▶		▼		▼		▼	Nakładka	▶		▼		▼

Litery w kolorowych kratkach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Wśród czytelników, którzy nadeślą prawidłowe rozwiązania do 15 grudnia 2025 r. na adres wydawcy, rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 107, 41-500 Chorzów.

Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną na adres: biuro@agencjamedial.pl.

Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.